

### ב"ה תשרי תשע"ט

## ספר יהושע

"ותחזינה עיננו בשוברך לציון ברחמים" אנו מתפללים בכל יום, ומביעים בכך את הגעגוע אל השכינה ששרתה בתקופת התנ"ך, ולכל מה שנילווה אליה. השאלות נוגעות לתוכן ולמבנה, ולא פחות מכך הן נועדו לעורר מחשבה עומק ומשמעות - בפשוטו של מקרא, וגם במדרשי החכמים. המלצה לתהליך הלימוד: קריאה בקול של הפרק; לרשום בנקודות ציון כותרות להתרחשויות; לרשום שאלות העולות מלימוד הפרק – מילים ומשמעות; להוסיף את השאלות המוצעות בדף זה; קריאה קשובה של הפרק תוך ניסיון לחלץ ממנו תשובות לשאלות. אם אין תשובה – זוהי הזדמנות ללבן בין החברות ובשיעור הסיכום ביום שישי.

### מבוא לספר:

- את הלימוד נפתח במבנה הספר ובמשמעותו.
- בפרק האחרון של ספר יהושע משלח יהושע את העם - "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָעָם אִישׁ לְנִחְלָתוֹ" (כ"ד, כח). מדוע יהושע אינו ממנה מנהיג תחתיו? וכי שכח את עמדת רבו "יפקד ה'... איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו?"
- מהי תגובת העם לצעד זה? נסה לדלות נתונים על מצב התודעה הלאומית בתקופת השופטים.

### פרק א':

- השווה בין הפתיחה לספר שופטים לבין הפתיחה לספר יהושע. במה דומה ובמה שונה? מה ניתן ללמוד מכך על ספר שופטים?
- "מי יעלה לנו אל הפנעני בתחלה להלחם בו?" מהי הכוונה? את מה משרת הדבר?
- מה ניתן ללמוד על אדוני בזק מהתנהגותו כלפי המלכים שכבש? כיצד משתקפת מלחמת ישראל בעיניו של אדוני בזק? מה בין מלחמה זו למלחמות בספר יהושע?
- מהו מעמדה של ירושלים בתקופה המתוארת בפרק? התייחס לתמונה העולה מיהושע ט"ו, ח - ט; יהושע ט"ו, סג; שם י"ח, כח; שופטים א', ח; שם א', כא; שם י"ט, י - יב. היעזר במדרש הבא: "כתוב אחד אומר ואת היבوسی יושבי ירושלים לא יכלו בני יהודה להורישם (יהושע ט"ו) וכתוב אחד אומר ואת היבوسی יושבי ירושלים לא הורישו בני בנימין (שופטים א')... אלא שהיתה ירושלים לפני שתי עירות, אחת עליונה ואחת תחתונה, העליונה נפלה בגורל יהודה והתחתונה בגורל בנימין, שנאמר וצלע האלף והיבوسی היא ירושלים וגו' זאת נחלת בני בנימין (יהושע י"ח), ואחרי מות יהושע עלו בני יהודה ולקחו את חלקם ושרפו את העיר באש (שופטים א') ועזבוה חרבה, אבל ירושלים התחתונה שהיתה לבנימין לא אבו בני בנימין להורישם והיתה עומדת עד ימי דוד... שנאמר בספר הזה ולא אבה האיש ללון וגו' ויבא עד נכח יבוס היא ירושלים וגו' לא נסור אל עיר נכרי" (שופטים י"ט)... (אוצר המדרשים פנחס בן יאיר 486 כ"ב).



# קרית הישיבה בית אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב', ד.נ מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il  
Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il

- מה ניתן ללמוד על אופייה של העיר בית אל מאופן כיבושה? מה בין המדרש הבא לבין פשוטו של מקרא? "תניא, היה ר"מ אומר: כופין ללויה, ששכר הלויה אין לה שיעור, שנאמר: (שופטים א) ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד, וכתוב: ויראם את מבוא העיר... תניא: היא לוז שצובעין בה תכלת, היא לוז שבא סנחריב ולא בבלה, נבוכדנצר ולא החריבה, ואף מלאך המות אין לו רשות לעבור בה, אלא זקנים שבה בזמן שדעתן קצה עליהן - יוצאין חוץ לחומה והן מתים...  
• מצורף עימוד טבלאי לתמונת השבטים – יחסית לכנענים היושבים בגבולם. נסה לדלות תובנות ולזהות תהליך.

## פרק ב'

- על מה מוכיח מלאך ה' את העם? על מה הוא אינו מוכיח? מדוע?  
• המלאך מדבר על חטא ועונש, לא על תשובה. מהו ההיגיון בכך? את מה משרת בואו?  
• פסוקים ו' עד י' חוזרים על פסוקים דומים בספר יהושע כ"ד, כט-לא. השווה בין התיאורים. את מה משרתת נוכחותם בספר יהושע, ואת מה היא משרתת כאן?  
• מה גרם לעם לעבוד אלוהים אחרים? (פסוקים י-יג).  
• מהם השלבים בתהליך העובר על העם מפסוק י ועד פסוק כג?  
• האם אי הורשת הארץ היא חטא או ניסיון?

## פרקים ג' - ד'

- אלו ניסיונות מוצבים לפתחם של ישראל בפרקים ב' וג'? מהי משמעות הניסיונות?  
• בדף מצורף הועמדו פסוקי התיאור לשלושת השופטים הראשונים זה לצד זה: עתניאל בן קנז, יפתח ודבורה. רשום תובנות המשתקפות מן הדומה ומן השונה; נסה לזהות תהליך מבין שלושתם.  
• את מה משרת ציון העובדה שעגלון הוא איש שמן? מדוע חשוב לספר על קימתו?  
• נסה לשרטט את שלבי המלחמה כפי שהם משתקפים מפרק ד'.  
• "כִּי בִּיד־אִשָּׁה יִמָּכַר הָאֶת־סִסְיָא" - מהן השלכותיו של משפט זה במהלך פרק ד'? מהו ההקשר הרוחני למציאות זו?

לימוד פורה ומשמח

שמעון